

Slovník pojmů

Vlastnictví

Vlastnictví dělíme na tři druhy:

- 1) vlastnictví k věcem movitým
- 2) vlastnictví k věcem nemovitým
- 3) duševní vlastnictví.

Jedná se o moc osoby nad danou věcí, která je předmětem jejího vlastnického práva. Dává jí to moc věc užít, ale zároveň to chrání před zneužitím, či zcizením dané věci jinou osobou.

Duševní vlastnictví

Duševním vlastnictvím se rozumí výsledek nějaké duševní činnosti osoby, která má na tento výsledek právo. Práva k duševnímu vlastnictví se dělí na dvě skupiny:

- 1) Průmyslové vlastnictví – pod tento pojem spadají tyto typy práv: patenty, ochranné známky, průmyslové vzory, užitné vzory a vynálezy.
- 2) Autorská práva a práva s nimi související – tato práva jsou chráněna zákonem umožňujícím tvůrcům duševní lidské činnosti mít kontrolu nad výsledkem jejich tvůrčí činnosti.

Autorská práva

Autorské právo se dělí na dva druhy:

- 1) Právo osobnostní – spojeno s osobností autora, nepřevoditelné
- 2) Právo majetkové – souvisí s dědickým řízením

V autorském právu dává každému jedinci osobnostní právo na svůj produkt, který byl výsledkem tvůrčí lidské (duševní) činnosti. Autorství vzniká okamžikem vzniku tvůrčího díla a je automaticky chráněn autorským zákonem. Dle tohoto zákona je předmětem autorského práva dílo literární a jiné dílo umělecké a dílo vědecké, které je jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora a je vyjádřeno v jakékoliv objektivně vnímatelné podobě.

Dílem se rozumí, například:

- Dílo slovesné vyjádřené řečí nebo písmem
- Dílo hudební
- Dílo dramatické
- Dílo audiovizuální
- Dílo výtvarné
- Počítačový program
- Databáze

Autorské právo se nevztahuje na:

- úřední díla,
- výtvary tradiční lidové kultury,
- politický projev a řeč,
- námět díla,
- denní zpráva,
- myšlenka,
- postup, princip, metoda, objev, vědecká teorie, matematický a obdobný vzorec, statistický graf a podobný předmět sám o sobě.

Osobnostní autorská práva dávají tvůrci právo dílo zveřejnit, osobovat si autorství, zveřejnění (jakým způsobem, např. pseudonym, anonym apod.), nedotknutelnost díla. Tato práva zanikají smrtí autora. Práva jsou nepřevoditelná a autor se jich nemůže vzdát. Po smrti autora se mluví o tzv. majetkových autorských právech, jejichž obsahem je právo dílo užít, právo na odměnu při opětném prodeji originálu uměleckého díla, právo na odměnu v souvislosti s rozmnožováním díla pro osobní potřebu. Tato práva trvají 70 let po autorově smrti.

Copyright

Jedná se o anglický termín pro označení autorských práv. Copyright je značka, která identifikuje vlastnictví, rok vydání a tvůrce autora k danému dílu. Značka musí být na každé rozmnoženině díla. Copyright se vztahuje na stejná díla jako autorský zákon České republiky. Copyright v sobě svou povahou obsahuje dva základní aspekty: ekonomické a morální. Za poskytnutí svého díla někomu dalšímu za účelem použití může tvůrce požadovat finanční ohodnocení. Z morálního hlediska dává všem na srozuměnou, že dílo je něčím majetkem a není volně k užití. Z tohoto statusu se může dílo zakázat např. reprodukovat apod.